Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)

2. juni 2022 * [i]

»Præjudiciel forelæggelse – retligt samarbejde i civile sager – foranstaltninger på det arveretlige område – forordning (EU) nr. 650/2012 – artikel 13 og 28 – gyldigheden af erklæringen om afkald på arv – arving, der har opholdssted i en anden medlemsstat end den, hvor den ret, som er kompetent til at træffe afgørelse i arvesagen, er beliggende – erklæring fremsat for en ret i den medlemsstat, hvor denne arving har sit sædvanlige opholdssted«

I sag C-617/20,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (den regionale appeldomstol i Bremen, Tyskland) ved afgørelse af 11. november 2020, indgået til Domstolen den 20. november 2020, i sagen anlagt af

T.N.,

N.N.,

procesdeltager:

E.G.,

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, E. Regan, og dommerne I. Jarukaitis, M. Ilešič (refererende dommer), D. Gratsias og Z. Csehi,

generaladvokat: M. Szpunar,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

– den spanske regering ved L. Aguilera Ruiz, som befuldmægtiget,

* Processprog: tysk.

– den italienske regering ved G. Palmieri, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato G. Greco,

– Europa-Kommissionen først ved S. Grünheid, W. Wils og M. Wilderspin, derefter ved S. Grünheid og W. Wils, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 20. januar 2022,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 13 og 28 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 650/2012 af 4. juli 2012 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser vedrørende arv, og om accept og fuldbyrdelse af officielt bekræftede dokumenter vedrørende arv og om indførelse af et europæisk arvebevis (EUT 2012, L 201, s. 107).

2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med et søgsmål anlagt af T.N. og N.N. vedrørende en anmodning om udstedelse af en fælles arveattest i forbindelse med arven efter W.N., som var ægtefælle til E.G. og onkel til T.N. og N.N. (herefter »afdødes nevøer«).

Retsforskrifter

EU-retten

3 7., 32. og 67. betragtning til forordning nr. 650/2012 har følgende ordlyd:

»(7) Det indre markeds rette funktion bør fremmes ved at fjerne hindringerne for den frie bevægelighed for personer, der på nuværende tidspunkt har svært ved at gøre deres rettigheder gældende, når det drejer sig om arvesager med grænseoverskridende virkninger. Borgerne bør inden for det europæiske retlige område være i stand til på forhånd at tilrettelægge arven efter dem. Rettigheder, der tilkommer arvinger og legatarer, andre af afdødes nærtstående samt boets kreditorer, bør sikres effektivt.

[…]

(32) Af hensyn til arvinger og legatarer, der har deres sædvanlige opholdssted i en anden medlemsstat end den, hvor arvesagen behandles eller vil blive behandlet, bør denne forordning gøre det muligt for personer, der i henhold til den lov, der finder anvendelse på arven[,] har ret til at fremsætte erklæringer om, hvorvidt de vedgår eller giver afkald på arven, legatet eller tvangsarven, eller erklæringer om begrænsning af deres hæftelse for gælden i boet, at fremsætte sådanne erklæringer i den form, som er fastsat i loven i den medlemsstat, hvor de har deres sædvanlige opholdssted, over for retterne i den pågældende medlemsstat. Dette bør ikke udelukke, at sådanne erklæringer kan fremsættes over for andre myndigheder i denne medlemsstat, der er kompetente til at modtage erklæringer i henhold til national lov. De, der vælger at benytte sig af denne mulighed for at fremsætte erklæringer i den medlemsstat, hvor de har deres sædvanlige opholdssted, bør selv

underrette den ret eller myndighed, der behandler eller vil behandle arvesagen, om, at der findes sådanne erklæringer, inden for den frist, der er fastsat i den lov, der finder anvendelse på arven.

[…]

(67) Med henblik på en hurtig, gnidningsfri og effektiv afvikling af en arvesag med grænseoverskridende virkninger i Unionen bør arvinger, legatarer, testamentsindsatte bobestyrer eller bobestyrer have mulighed for let at dokumentere deres status og/eller rettigheder samt beføjelser i en anden medlemsstat, f.eks. i en medlemsstat, hvor boets ejendele befinder sig. […]«

4 Forordningens kapitel II med overskriften »Kompetence« omfatter bl.a. artikel 4 og 13.

5 Forordningens artikel 4, der har overskriften »Generel kompetence«, fastsætter:

»Retterne i den medlemsstat, hvor den afdøde havde sit sædvanlige opholdssted på dødstidspunktet, er kompetente til at træffe afgørelse om hele arven.«

6 Den nævnte forordnings artikel 13 med overskriften »Vedgåelse af eller afkald på arv, legat eller tvangsarv« bestemmer:

»Ud over den ret, som er kompetent til at træffe afgørelse i arvesagen i medfør af denne forordning, er retterne i den medlemsstat, der tjener som sædvanligt opholdssted for enhver, der i henhold til den lov, som skal anvendes på arven, kan fremsætte en erklæring for en ret om, hvorvidt arven, legatet eller tvangsarven vedgås, eller der gives afkald herpå, eller en erklæring med det formål at begrænse den pågældendes hæftelse med hensyn til boets passiver, kompetente til at modtage sådanne erklæringer, når disse i henhold til denne medlemsstats lov kan fremsættes for en ret.«

7 Kapitel III i forordning nr. 650/2012, der har overskriften »Lovvalg«, indeholder bl.a. artikel 21, 23 og 28.

8 Forordningens artikel 21 med overskriften »Hovedregel« fastsætter følgende i stk. 1:

»Medmindre andet er fastsat i denne forordning, er det loven i den medlemsstat, hvor den afdøde havde sit sædvanlige opholdssted på dødstidspunktet, der skal anvendes på hele arven.«

9 Den nævnte forordnings artikel 23, som har overskriften »Anvendelsesområdet for den lov, der skal anvendes«, bestemmer følgende i stk. 1 og 2:

»1. Den lov, der udpeges i medfør af artikel 21 eller artikel 22, finder anvendelse på hele arven.

2. Denne lov finder navnlig anvendelse på spørgsmål som:

[…]

e) overdragelse til arvinger og i givet fald legatarer af de goder, rettigheder og forpligtelser, der udgør en del af boet, herunder vilkårene for og virkningerne af vedgåelse af eller afkald på arven eller legatet

[…]«

10 Forordningens artikel 28 med overskriften »Formel gyldighed af erklæringer vedrørende vedgåelse af eller afkald på arv« fastsætter:

»Erklæringer om, hvorvidt arven, legatet eller tvangsarven vedgås, eller der gives afkald herpå, eller erklæringer med det formål at begrænse ansvaret for den person, der indgiver erklæringen, er gyldige for så vidt angår formen, når de opfylder kravene i:

a) den lov, der finder anvendelse på arven i medfør af artikel 21 eller artikel 22, eller

b) loven i den medlemsstat, hvor den person, der indgiver erklæringen, har sit sædvanlige opholdssted.«

Tysk ret

11 § 1942 i Bürgerliches Gesetzbuch (borgerlig lovbog) har i den affattelse, der finder anvendelse på tvisten i hovedsagen (herefter »BGB«), overskriften »Vedgåelse af og afkald på arv« og bestemmer:

»(1) Arven overgår til den bemyndigede arving med forbehold for dennes ret til at give afkald på arven (overgang af arven)

[…]«

12 BGB's § 1943 med overskriften »Vedgåelse af og afkald på arv« er affattet på følgende måde:

»Arvingen kan ikke give afkald på arven, hvis den er blevet vedgået, eller hvis fristen for at give afkald er udløbet; ved fristens udløb anses arven for at være vedgået.«

13 BGB's § 1944, som har overskriften »Frist for at give afkald på arv«, fastsætter:

»(1) Der kan alene gives afkald på arv inden for en frist på seks uger.

(2) Fristen begynder at løbe fra det tidspunkt, hvor arvingen har fået kendskab til arvefaldet og årsagen til fastlæggelsen. […]

(3) Fristen udgør seks måneder, såfremt arveladeren kun havde sin sidste bopæl i udlandet, eller såfremt arvingen havde bopæl i udlandet på det tidspunkt, hvor fristen begyndte at løbe.«

14 BGB's § 1945 med overskriften »Afkaldets form« bestemmer:

»[…] Der gives afkald på arv ved at fremsætte en erklæring for skifteretten; erklæringen indgives til protokollen eller i en offentligt bekræftet form.

[…]«

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

15 W.N., som var en nederlandsk statsborger, hvis sidste sædvanlige opholdssted var beliggende i Tyskland, afgik ved døden den 21. maj 2018 i Bremen (Tyskland).

16 E.G., der var W.N.'s ægtefælle, og som er bosiddende i Tyskland, anmodede den 21. januar 2019 Amtsgericht Bremen (byretten i Bremen, Tyskland) – som er den ret, der har kompetence til at træffe afgørelse om arven efter W.N. – om udstedelse af en arveattest, hvorefter hun i henhold til arv efter loven ville arve 3/4 af arven efter W.N., og afdødes nevøer, som begge er bosiddende i Nederlandene, hver ville arve 1/8 af denne arv.

17 Ved skrivelse af 19. juni 2019 oplyste den nævnte ret afdødes nevøer om, at en procedure vedrørende arv efter loven var igangværende, og anmodede dem om at tilstille den visse dokumenter med henblik på behandlingen af arvesagen.

18 Den 13. september 2019 fremsatte afdødes nevøer en erklæring om afkald på arv efter afdøde for rechtbank Den Haag (retten i første instans i Haag, Nederlandene), der den 30. september 2019 blev indført i det arveregister, som denne ret fører.

19 Ved skrivelse af 22. november 2019 fremsendte Amtsgericht Bremen (byretten i Bremen) anmodningen om arveattest til afdødes nevøer og opfordrede dem til at fremsætte deres bemærkninger.

20 Ved skrivelse af 13. december 2019, der var affattet på nederlandsk, tilstillede afdødes nevøer Amtsgericht Bremen (byretten i Bremen) en genpart af de dokumenter, som rechtbank Den Haag (retten i første instans i Haag) havde udstedt som følge af deres erklæringer om afkald på arven efter afdøde. Ved skrivelse af 3. januar 2020 meddelte Amtsgericht Bremen (byretten i Bremen) afdødes nevøer, at det ikke havde været muligt at tage hensyn til deres skrivelse, herunder de fremsendte dokumenter, da der ikke forelå en oversættelse til tysk.

21 Ved skrivelse af 15. januar 2020, som var affattet på tysk, meddelte N.N. Amtsgericht Bremen (byretten i Bremen), at han og hans bror havde givet afkald på arven efter afdøde, at erklæringen om dette afkald i overensstemmelse med EU-retten var blevet registreret på nederlandsk af de kompetente retslige myndigheder, og at det derfor ikke var nødvendigt at oversætte de omhandlede dokumenter til tysk. Som svar herpå henviste den nævnte ret til nødvendigheden af at oversætte de pågældende relevante dokumenter og af at overholde de fastsatte arveafkaldsfrister.

22 Ved kendelse af 27. februar 2020 fastlagde Amtsgericht Bremen (byretten i Bremen) de faktiske omstændigheder, der var nødvendige for at udstede arveattesten, i overensstemmelse med E.G.'s anmodning, og fastslog, at afdødes nevøer blev anset for at have vedgået arven.

23 Afdødes nevøer iværksatte appel til prøvelse af denne kendelse og anmodede om en forlængelse af fristen for fremlæggelse af yderligere beviser. Den 30. juli 2020 tilstillede de Amtsgericht Bremen (byretten i Bremen) en farvekopi og en tysk oversættelse af de dokumenter, der var blevet udfærdiget af rechtbank Den Haag (retten i første instans i Haag). Da Amtsgericht Bremen (byretten i Bremen) oplyste dem om, at originalerne til disse dokumenter ikke var blevet fremsendt, blev disse fremsendt til retten den 17. august 2020.

24 Ved kendelse af 2. september 2020 forkastede Amtsgericht Bremen (byretten i Bremen) appellen og forelagde sagen for den forelæggende ret, Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (den regionale appeldomstol i Bremen, Tyskland), idet den fastslog, at afdødes nevøer blev anset for at have vedgået arven efter afdøde, eftersom de ikke havde givet afkald på denne arv inden for den fastsatte frist. For at erklæringen om afkald på arv er gyldig, er det hverken tilstrækkeligt, at den kompetente tyske ret blot underrettes om denne erklæring, som er blevet fremsat for den

pågældende nederlandske ret, eller at den bliver tilstillet en genpart af de relevante dokumenter, idet det er et krav, at den råder over de relevante originale dokumenter. Den nævnte ret modtog imidlertid først disse efter udløbet af den frist på seks måneder, der er fastsat i BGB's § 1944, stk. 3.

25 I den situation, hvor arvingen i overensstemmelse med artikel 13 og 28 i forordning nr. 650/2012 fremsætter en erklæring om afkald på arv for den kompetente ret på sit sædvanlige opholdssted, ønsker den forelæggende ret oplyst, hvilke betingelser der skal være opfyldt, for at denne erklæring – som i henhold til den lov, der skal anvendes på arven, skal fremsættes inden for en vis frist for den ret, der er kompetent til at træffe afgørelse i arvesagen – skal anses for rettidigt fremsat.

26 Den forelæggende ret har i denne henseende anført, at der i Tyskland er divergerende opfattelser i retslitteraturen og i retspraksis med hensyn til gyldigheden af den erklæring om afkald på arv, som fremsættes for en ret i en anden medlemsstat end den, der i princippet er kompetent til at træffe afgørelse i arvesagen. Ifølge den første linje i retslitteraturen og i retspraksis, som er den fremherskende, er en sådan erklæring for den ret, der har kompetence til at træffe afgørelse i arvesagen, gyldig allerede ved, at den fremsættes for retten i den medlemsstat, hvor arvingen har sit sædvanlige opholdssted.

27 Ifølge en anden linje i retslitteraturen og i retspraksis er erklæringen om afkald på arv kun gyldig, hvis den fremsættes i korrekt og behørig form for den ret, som er kompetent til at træffe afgørelse i arvesagen, eller under alle omstændigheder bringes til sidstnævntes rets kendskab. I denne henseende fremgår det af 32. betragtning til forordning nr. 650/2012, at en sådan erklæring efter EU-lovgivers opfattelse først kan have virkning, når den er blevet bragt til denne rets kendskab. Den forelæggende ret har imidlertid præciseret, at artikel 13 i forordning nr. 650/2012 i modsætning til tysk ret ikke fastsætter nogen forpligtelse for retten i den medlemsstat, hvor arvingen har sit sædvanlige opholdssted, til at underrette den ret, der er kompetent til at træffe afgørelse i arvesagen, om den erklæring om afkald på arv, som er blevet fremsat for den.

28 Den forelæggende ret har anført, at såfremt den i nærværende doms præmis 26 nævnte linje blev fulgt, ville den omhandlede erklæring om afkald på arv i hovedsagen anses for gyldig fra den dag, hvor den blev fremsat af afdødes nevøer for rechtbank Den Haag (retten i første instans i Haag), dvs. den 13. september 2019. I dette tilfælde ville den frist på seks måneder til at give afkald på arven, der er fastsat i BGB's § 1944, stk. 3, og som begynder at løbe fra det tidspunkt, hvor arvingen får kendskab til arvefaldet, være blevet overholdt af afdødes nevøer.

29 Ifølge den anden linje, som der er blevet redegjort for i nærværende doms præmis 27, kan gyldigheden af den pågældende erklæring om afkald på arv afhænge af det tidspunkt, hvor den ret, der er kompetent til at træffe afgørelse i arvesagen, har fået kendskab til denne erklæring. Der opstår imidlertid et spørgsmål om de formkrav, som gyldigheden af en sådan erklæring er underlagt, og navnlig om, hvorvidt det er tilstrækkeligt at underrette den ret, der er kompetent til at træffe afgørelse i arvesagen, om forekomsten af en sådan erklæring, at tilstille den genparter af de relevante dokumenter eller at tilstille den oplysninger, som er affattet på det sprog, der anvendes i denne erklæring, eller om denne ret tværtimod skal tilstilles de originaler til dokumenterne om afkald, som er blevet udstedt af retten i en anden medlemsstat, samt en bekræftet oversættelse heraf på det sprog, der anvendes af den ret, som er kompetent til at træffe afgørelse i arvesagen.

30 På denne baggrund har Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (den regionale appeldomstol i Bremen) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Erstatter en arvings erklæring om afkald på arv, som denne afgiver til den kompetente ret i en medlemsstat, der tjener som den pågældendes sædvanlige opholdssted, under opfyldelse af de dér gældende formelle krav, den erklæring om afkald på arv, som skal afgives over for den ret i en anden medlemsstat, som er kompetent til at træffe afgørelse i arvesagen, således at den anses for gyldigt afgivet på tidspunktet for afgivelsen af erklæringen (substitution)?

2) Såfremt det første spørgsmål besvares benægtende:

Er det foruden den formelt gyldige erklæring over for den kompetente ret på det sædvanlige opholdssted for den, der giver afkald, en betingelse for, at hans erklæring om afkald på arv opnår gyldighed, at han orienterer den ret i en anden medlemsstat, som er kompetent til at træffe afgørelse i arvesagen, om, at han har afgivet erklæringen?

3) Såfremt det første spørgsmål besvares benægtende, og det andet spørgsmål besvares bekræftende:
   a) Er det en betingelse for, at erklæringen om afkald på arv opnår gyldighed, navnlig med hensyn til overholdelsen af de frister for at give afkald, der gælder på rettens hjemsted, at den ret, som er kompetent til at træffe afgørelse i arvesagen, kontaktes på det sprog, der gælder på rettens hjemsted?
   b) Er det en betingelse for, at erklæringen om afkald på arv opnår gyldighed, navnlig med hensyn til overholdelsen af de frister for at afgive denne erklæring, der gælder på rettens hjemsted, at den ret, som er kompetent til at træffe afgørelse i arvesagen, får tilsendt de dokumenter vedrørende afkaldet, der er udstedt af den kompetente ret på det sædvanlige opholdssted for den, der giver afkald, i original og oversættelse?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Indledende bemærkninger

31 Det fremgår af Domstolens faste praksis, at det som led i den samarbejdsprocedure mellem de nationale retter og Domstolen, som er indført ved artikel 267 TEUF, tilkommer denne at give den nationale ret et hensigtsmæssigt svar, som sætter den i stand til at afgøre den tvist, der verserer for den. Ud fra denne synsvinkel påhviler det Domstolen i givet fald at omformulere de spørgsmål, der forelægges den (dom af 26.10.2021, PL Holdings, C-109/20, EU:C:2021:875, præmis 34 og den deri nævnte retspraksis).

32 Nærværende præjudicielle forelæggelse vedrører de betingelser, der skal være opfyldt, for at en erklæring om afkald på arv som omhandlet i artikel 13 og 28 i forordning nr. 650/2012, som er blevet fremsat for retten i den stat, hvor den afkaldsgivende arving har sit sædvanlige opholdssted, anses for gyldig. I denne henseende ønsker den forelæggende ret bl.a. oplyst, om og i givet fald hvornår og hvordan en sådan erklæring skal meddeles den ret, der er kompetent til at træffe afgørelse i arvesagen.

33 Det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, at afdødes nevøer den 13. september 2019 gav afkald på arven efter afdøde for en ret i den medlemsstat, hvor de havde deres sædvanlige opholdssted, nemlig rechtbank Den Haag (retten i første instans i Haag, Nederlandene). Den

13. december 2019 underrettede de ved skrivelse affattet på nederlandsk den tyske ret, der er kompetent til at træffe afgørelse i arvesagen, om, at denne erklæring fandtes, idet de vedlagde en genpart af de dokumenter, som var blevet udstedt af den nederlandske ret. Den 15. januar 2020 underrettede de på ny den tyske ret om forekomsten af den nævnte erklæring, men ved skrivelse affattet på tysk. Den tyske oversættelse og originalerne til de dokumenter, som var blevet udfærdiget af den nederlandske ret, indgik derimod først til den tyske ret den 17. august 2020, dvs. efter udløbet af den frist, der er fastsat i den lov, som skal anvendes på arven.

34 På denne baggrund skal det fastslås, at den forelæggende ret med sine spørgsmål, der skal behandles samlet, nærmere bestemt ønsker oplyst, om artikel 13 og 28 i forordning nr. 650/2012 skal fortolkes således, at en erklæring om afkald på arv, som en arving har fremsat for en ret i den medlemsstat, hvor den pågældende har sit sædvanlige opholdssted, anses for formelt gyldig, når de formkrav, der finder anvendelse ved denne ret, er blevet overholdt, uden at det med henblik på denne gyldighed er nødvendigt, at erklæringen opfylder de formkrav, der kræves i henhold til den lov, som skal anvendes på arven.

Realiteten

35 I henhold til Domstolens faste praksis følger det såvel af kravet om en ensartet anvendelse af EU-retten som af lighedsprincippet, at en bestemmelse i EU-retten, som ikke indeholder nogen udtrykkelig henvisning til medlemsstaternes ret med henblik på at fastlægge dens betydning og rækkevidde, normalt i hele EU skal undergives en selvstændig og ensartet fortolkning, som skal søges under hensyntagen ikke alene til bestemmelsens ordlyd, men ligeledes til den sammenhæng, hvori bestemmelsen indgår, og det formål, som forfølges med den pågældende lovgivning (dom af 1.3.2018, Mahnkopf, C-558/16, EU:C:2018:138, præmis 32, og af 9.9.2021, UM (Aftale om overdragelse af fast ejendom ved dødsfald), C-277/20, EU:C:2021:708, præmis 29).

36 Hvad for det første angår ordlyden af de pågældende bestemmelser og den sammenhæng, hvori de indgår, skal det bemærkes, at artikel 13 i forordning nr. 650/2012 er omfattet af forordningens kapitel II, som regulerer samtlige værnetingssituationer i arvesager. Det fremgår af denne bestemmelse, at ud over den ret, som er kompetent til at træffe afgørelse i arvesagen i medfør af den nævnte forordning, er retterne i den medlemsstat, der tjener som sædvanligt opholdssted for enhver, der i henhold til den lov, som skal anvendes på arven, kan fremsætte en erklæring for en ret om, hvorvidt arven, legatet eller tvangsarven vedgås, eller der gives afkald herpå, eller en erklæring med det formål at begrænse den pågældendes hæftelse med hensyn til boets passiver, kompetente til at modtage disse erklæringer.

37 Nævnte artikel 13 fastsætter således et alternativt værneting med retslig kompetence, der tilsigter at gøre det muligt for arvinger, som ikke har deres sædvanlige opholdssted i den medlemsstat, hvis retter er kompetente til at træffe afgørelse i arvesagen i overensstemmelse med de generelle regler i artikel 4-11 i forordning nr. 650/2012, at fremsætte deres erklæringer om vedgåelse eller afkald på arven for en ret i den medlemsstat, hvor de har deres sædvanlige opholdssted.

38 Den nævnte værnetingsregel suppleres af en lovvalgsregel, som er indeholdt i artikel 28 i forordning nr. 650/2012, der er omfattet af forordningens kapitel III om lovvalg, og som specifikt regulerer sådanne erklæringers formelle gyldighed. I henhold til den nævnte artikel er disse erklæringer gyldige for så vidt angår formen, når de opfylder kravene i den lov, der finder anvendelse på arven (lex successionis), jf. litra a), eller kravene i loven i den medlemsstat, hvor den person, der indgiver erklæringen, har sit sædvanlige opholdssted, jf. litra b).

39 Det kan udledes af ordlyden af artikel 28 i forordning nr. 650/2012, at denne bestemmelse er udformet således, at gyldigheden af en erklæring om afkald på arv anerkendes, enten når de betingelser, der er fastsat i arvelovgivningen, er opfyldt, når denne lovgivning finder anvendelse, eller når betingelserne i lovgivningen i den stat, hvor arvingen har sit sædvanlige opholdssted, er opfyldt, når sidstnævnte lovgivning finder anvendelse.

40 I denne henseende – og således som generaladvokaten i det væsentlige har anført i punkt 58 i forslaget til afgørelse – fremgår det af artikel 13 i forordning nr. 650/2012, sammenholdt med forordningens artikel 28, at disse to bestemmelser er tæt forbundet, således at den kompetence til at modtage erklæringer om afkald på arv, som tilkommer retterne i den medlemsstat, hvor arvingen har sit sædvanlige opholdssted, er underlagt en betingelse om, at den i denne stat gældende arvelovgivning fastsætter muligheden for at fremsætte en sådan erklæring for en ret. Når denne betingelse er opfyldt, fastlægges alle de handlinger, der skal foretages for en ret i den medlemsstat, hvor en arving, som ønsker at fremsætte en sådan erklæring, har sit sædvanlige opholdssted, efter denne medlemsstats lovgivning.

41 Hvad for det andet angår de formål, der forfølges med forordning nr. 650/2012, understøttes en sådan fortolkning af denne forordnings artikel 13 og 28 af 32. betragtning til forordningen, hvorefter formålet med disse bestemmelser er at tage »hensyn til arvinger og legatarer, der har deres sædvanlige opholdssted i en anden medlemsstat end den, hvor arvesagen behandles eller vil blive behandlet«. Med henblik herpå bør forordningen ifølge den nævnte betragtning gøre det muligt for personer, som i henhold til den lov, der skal anvendes på arven, har ret til at fremsætte visse erklæringer om arven – hvilke erklæringer ligeledes omfatter afkald på arven – at fremsætte disse i den form, som er fastsat i loven i den medlemsstat, hvor de har deres sædvanlige opholdssted, over for retterne i den pågældende medlemsstat. Domstolen har i denne henseende allerede fastslået, at forordningens artikel 13, sammenholdt med 32. betragtning til denne forordning, har til formål at forenkle arvingers og legatarers skridt ved at fravige de kompetenceregler, der er fastsat i forordningens artikel 4-11 (dom af 21.6.2018, Oberle, C-20/17, EU:C:2018:485, præmis 42).

42 En sådan fortolkning understøttes i øvrigt af formålet med forordning nr. 650/2012, som ifølge syvende betragtning hertil tilsigter at fremme det indre markeds funktion ved at fjerne hindringerne for den frie bevægelighed for personer, der vil gøre de rettigheder gældende, som de er tillagt i grænseoverskridende arvesager. Særligt bør rettigheder, der tilkommer arvinger og legatarer, andre af afdødes nærtstående og boets kreditorer, sikres effektivt inden for det europæiske retlige område (jf. i denne retning dom af 1.3.2018, Mahnkopf, C-558/16, EU:C:2018:138, præmis 35, og af 1.7.2021, Vorarlberger Landes- und Hypotheken-Bank, C-301/20, EU:C:2021:528, præmis 27 og 34).

43 Hvad angår de erklæringer om afkald på arv, der fremsættes for den kompetente ret i medfør af artikel 13 i forordning nr. 650/2012, sikrer denne forordnings artikel 28, litra b), således, at denne mulighed – som tilkommer den arving, der har sit sædvanlige opholdssted i en anden medlemsstat end den, hvor den ret, som er kompetent til at træffe afgørelse i en arvesag – er reel.

44 I denne henseende skal det fastslås, at henset til den begrænsede rækkevidde af den i artikel 13 i forordning nr. 650/2012 omhandlede rets kompetence, ville enhver anden fortolkning, der har til formål at begrænse den formelle gyldighed af en erklæring om afkald på arv, bl.a. ved at undergive den formkravene i den lov, som skal anvendes på arven, medføre, at bestemmelserne i denne forordnings artikel 13 og artikel 28, litra b), fratages enhver effektiv virkning, og at formålene med nævnte forordning og retssikkerhedsprincippet undermineres.

45 Som generaladvokaten har anført i punkt 64 i forslaget til afgørelse, indebærer overholdelsen af formålet med forordning nr. 650/2012, der består i at gøre det muligt for arvingerne at fremsætte erklæringer om afkald på arv i den medlemsstat, hvor de har deres sædvanlige opholdssted, følgelig, at disse arvinger ved retterne i andre medlemsstater ikke skal opfylde andre formaliteter end dem, som er fastsat i lovgivningen i den medlemsstat, hvor en sådan erklæring er blevet fremsat, for at sådanne erklæringer skal anses for at være gyldige.

46 Hvad angår spørgsmålet vedrørende fremsendelsen af de nævnte erklæringer til den ret, som er kompetent til at træffe afgørelse i arvesagen, skal det bemærkes, at det af sidste punktum i 32. betragtning til forordning nr. 650/2012 fremgår, at »[d]e, der vælger at benytte sig af denne mulighed for at fremsætte erklæringer i den medlemsstat, hvor de har deres sædvanlige opholdssted, [selv bør] underrette den ret eller myndighed, der behandler eller vil behandle arvesagen, om, at der findes sådanne erklæringer, inden for den frist, der er fastsat i den lov, der finder anvendelse på arven«.

47 Dette sidste punktum i 32. betragtning til forordning nr. 650/2012 lader umiddelbart forstå, at det ifølge EU-lovgiver er nødvendigt, at den erklæring om afkald på arv, der er blevet fremsat for en ret i den medlemsstat, hvor den afkaldsgivende arving har sit sædvanlige opholdssted, meddeles den ret, som er kompetent til at træffe afgørelse i arvesagen. Det skal imidlertid fastslås, at hverken artikel 13 eller artikel 28 i denne forordning fastsætter nogen mekanisme for, hvorledes retten i den medlemsstat, hvor den afkaldsgivende arving har sit sædvanlige opholdssted, skal fremsende sådanne erklæringer til den ret, som er kompetent til at træffe afgørelse i arvesagen. Nævnte 32. betragtning forudsætter ikke desto mindre, at de personer, der har udnyttet muligheden for at fremsætte sådanne erklæringer i den medlemsstat, hvor de har deres sædvanlige opholdssted, påtager sig ansvaret for at underrette de myndigheder, som behandler arvesagen, om, at der findes sådanne erklæringer.

48 Eftersom der i EU-retten ikke findes en ensartet ordning, der foreskriver fremsendelse af erklæringer vedrørende arv til den ret, som er kompetent til at træffe afgørelse i arvesagen, skal sidste punktum i 32. betragtning til forordning nr. 650/2012 dermed forstås således, at det tilkommer den person, der har fremsat en erklæring om afkald på arv, at tage de nødvendige skridt for, at den ret, som er kompetent til at træffe afgørelse i arvesagen, får kendskab til, at der findes en gyldig erklæring. I den situation, hvor disse skridt ikke er blevet taget inden for den frist, der er fastsat i den lov, som skal anvendes på arven, kan der imidlertid ikke rejses tvivl om gyldigheden af en sådan erklæring.

49 Den erklæring om afkald på arv, som en arving har fremsat for retten i den medlemsstat, hvor den pågældende har sit sædvanlige opholdssted, under overholdelse af de formkrav, der finder anvendelse ved denne ret, bør derfor have retsvirkninger ved den ret, som er kompetent til at træffe afgørelse i arvesagen, forudsat at sidstnævnte har fået kendskab til forekomsten af denne erklæring, uden at en sådan erklæring underlægges yderligere formkrav, der kræves i henhold til den lov, som skal anvendes på arven.

50 I det foreliggende tilfælde fremgår det af de oplysninger, som den forelæggende ret har fremlagt, at afdødes nevøer fremsatte en erklæring om afkald på arven efter afdøde for en nederlandsk ret under overholdelse af de formkrav, der fandt anvendelse ved denne ret, og at Amtsgericht Bremen (byretten i Bremen) fik kendskab til, at denne erklæring fandtes, inden den traf afgørelse i arvesagen. Det fremgår derfor, at sidstnævnte ret burde have taget hensyn til den nævnte erklæring, uafhængigt af overholdelsen af de øvrige krav eller præciseringer, som denne tyske retsinstans anser for nødvendige for, at en sådan erklæring kan anses for gyldig. Således som det

fremgår af 67. betragtning til forordning nr. 650/2012, bør arvingerne nemlig have mulighed for let at dokumentere deres status og/eller rettigheder samt beføjelser med henblik på »en hurtig, gnidningsfri og effektiv afvikling af en arvesag med grænseoverskridende virkninger i Unionen«.

51 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal de forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 13 og 28 i forordning nr. 650/2012 skal fortolkes således, at en erklæring om afkald på arv, som en arving har fremsat for en ret i den medlemsstat, hvor den pågældende har sit sædvanlige opholdssted, anses for formelt gyldig, når de formkrav, der finder anvendelse ved denne ret, er blevet overholdt, uden at det med henblik på denne gyldighed er nødvendigt, at erklæringen opfylder de formkrav, der kræves i henhold til den lov, som skal anvendes på arven.

Sagsomkostninger

52 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra de nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Femte Afdeling) for ret:

Artikel 13 og 28 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 650/2012 af 4. juli 2012 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser vedrørende arv, og om accept og fuldbyrdelse af officielt bekræftede dokumenter vedrørende arv og om indførelse af et europæisk arvebevis skal fortolkes således, at en erklæring om afkald på arv, som en arving har fremsat for en ret i den medlemsstat, hvor den pågældende har sit sædvanlige opholdssted, anses for formelt gyldig, når de formkrav, der finder anvendelse ved denne ret, er blevet overholdt, uden at det med henblik på denne gyldighed er nødvendigt, at erklæringen opfylder de formkrav, der kræves i henhold til den lov, som skal anvendes på arven.

Underskrifter

[i] Efter dokumentets offentliggørelse er der foretaget en tilpasning af teksten i dokumentets sidehoved.